

Az idegenforgalmi adó jövője a digitalizált turizmusban

The future of tourist tax in the digitalised tourism

GRÓF KATALIN¹

Absztrakt

A turizmus fellendülésével hazánkban egyre fontosabbá vált a kínált turisztikai szolgáltatások színvonalának fenntartása és fejlesztése. Ennek egyik legfőbb finanszírozási eszköze az önkormányzatok által kivethető idegenforgalmi adó. A szálláshely-szolgáltatók által beszedett, bevallott és megfizetett adó a jelentős idegenforgalommal bíró településeink költségvetésében kiemelt szerepet játszik. A tanulmány a digitális turizmus és az új turisztikai adatszolgáltatási rendszer bevezetésének hatását vizsgálja az adóbevallási kötelezettség teljesítésére és az önkormányzati adóhatóságok adókievetési és adóellenőrzési gyakorlatára.

Kulcsszavak: idegenforgalmi adó, szálláshely-szolgáltató, digitális, turizmus, adatszolgáltatás

Abstract

As tourism prospered in Hungary, the maintenance and development of tourist service supply became more important. The primer financial implement to achieve this is tourist tax levied by local governments. Accommodation providers have to collect, declare and pay tourist tax and the tax revenue plays in most cases a significant role in the budget of local authorities with tourist character. The paper examines how digital tourism and the new tourist reporting system will effect the compliance of local tourist tax obligations and the method of tax declaration and tax control.

Keywords: tourist tax, accommodation provider, digital, tourism, reporting

BEVEZETÉS

A turizmus Magyarország nagy részén meghatározó gazdasági ágazat. Több mint nyolcszáz (844) település vetett ki eddig idegenforgalmi adót, közülük 59 önkormányzatnál a helyi adóbevételek több, mint negyedét teszi ki ez az adónem, így ezek gazdaságát és gazdálkodását lényegesen befolyásolja az idegenforgalom. A turizmus fenntartása és fejlesztése nem csupán az állam feladata, hanem helyben, a turisztikai jellegű településeké is. A helyi önkormányzatok idegenforgalmi adót vezethetnek be, melynek bevételeit visszaforgathatják a turizmusba a különböző idegenforgalmi célú fejlesztési feladatok finanszírozására. Az adóztatás folyamata az elektronikus ügyintézés általános bevezetésének köszönhetően folyamatosan digitalizálódik. Nem csupán a helyi adóhatóságok számára jelent kötelezettséget az elektronikus ügyintézés, hanem a szállásadók nagy részének is, amely informatikai és szakmai felkészültséget is igényel. A helyi önkormányzatok felé teljesítendő adóbevallás mellett a szállásadóknak többféle adatszolgáltatási kötelezettségnek is eleget kell tenniük, amelynek elvégzésére a kereskedelmi szálláshelyek rendelkeznek a megfelelő informatikai és adminisztrációs apparátussal, viszont a magánszállásadóknak maguknak kell megfelelni az új kihívásoknak.

Az állami turizmusirányítás célja a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 (a továbbiakban: NTS 2030) alapján, hogy 2030-ra Magyarország Közép-Európa vezető

---

¹ PhD hallgató, Soproni Egyetem, Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar, Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola, E-mail: grof.katalin@phd.uni-sopron.hu

turisztikai térsége legyen, a turizmus közvetlen és közvetett hozzájárulása az ország GDP-jéhez 16% legyen és a kereskedelmi szálláshelyek 50 milliós vendégéjszakát számláljanak (MTÜ, 2017). A kitűzött célok eléréséhez elengedhetetlen, hogy a fejlesztési döntésekhez megfelelő mennyiségű és minőségű, naprakész információ álljon a döntéshozók rendelkezésére. Ennek eléréséhez a turizmus különböző területeinek, köztük a szálláshely-szolgáltatási tevékenységnek a digitalizációja szükséges.

A tanulmány az idegenforgalmi adóztatás bemutatása után a különböző elektronikus adatszolgáltatásokat és a digitalizáció idegenforgalmi adóztatásra gyakorolt hatásait vizsgálja.

1. IDEGENFORGALMI ADÓ MAGYARORSZÁGON

A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (továbbiakban: Htv.) rendelkezik a helyi önkormányzatok által kivethető helyi adónemekről. Ezekben belül a kommunális jellegű adók közé tartozik a tartózkodás után fizetendő idegenforgalmi adó. A Htv. 30. § (1) a) pontja alapján adókötelezettség terheli minden magánszemélyt, aki az adott településen legalább egy vendégéjszakát eltölt. A vendégéjszakát a törvény 52. §-a vendégként eltöltött, éjszakát is magában foglaló legfeljebb 24 óraként definiálja.

Az idegenforgalmi adó alapját szintén rögzíti a Htv., valamint megállapítja a felső adómérték-határt is, amelyet adókivetéskor az önkormányzatok nem léphetnek túl. A mérték törvényi értéke 1996 óta változatlanul 300 forint vendégéjszakánként, illetve a szállásdíj után kivetett adó esetén 4 százalék (Htv. 32-33. §). A tartózkodási idő után maximálisan kivethető 300 forintos adómérték-határt a Htv. 6. §-ának c) pontja alapján valorizálva, a mindenkori, KSH által közölt fogyasztói árszínvonal változással korrigálva vehetik figyelembe a helyi szervek. Így a kivethető legmagasabb idegenforgalmi adómérték már 2015-ben túllépte az 500 forintot, 2019-ben 517,7 forint.

A 3 154 magyarországi település közül 2019-ben 866 önkormányzat vetett ki tartózkodási idő után idegenforgalmi adót, míg szállásdíj után mindössze 13 település alkalmazza ezt az adónemet, amelyből 11 fővárosi kerület (MÁK, 2019).

A Htv. rendelkezéseinek betartása mellett a települési képviselő-testületek a Htv. 1. § (1) bekezdése alapján helyi rendeletben szabályozhatják, hogy mekkora adómértéket alkalmazva vetik ki az adót, illetve a rendeletben rendelkezhetnek arról is, hogy az adózók, vagyis a szállásadók milyen módon és milyen adattartalmú nyilvántartást kötelesek vezetni. A legmagasabb alkalmazott adómértéket három település: Balatonalmádi, Balatonfüred és Hévíz vetette ki 2019. január 1-jétől, a legtöbb fürdővárosban 500 forintos mérték van érvényben, míg a balatoni települések többsége 400 és 500 forint közötti adómértéket alkalmaz (MÁK, 2019).

Az erős turisztikai profillal rendelkező települések költségvetésében kiemelt jelentősége van az idegenforgalmi adóbevételeknek, melyhez kapcsolódóan a központi költségvetésből biztosított támogatásról sem lehet megfeledkezni. Ugyanis az önkormányzatok 2019-ben is számolhatnak minden idegenforgalmi adóforint után egy forint üdülőhelyi feladatokra nyújtott támogatással, amelynek tényleges összege habár az iparüzési adóerőképesség függvényében csökkenhet, de a települések többségében még így is fontos önkormányzati bevételi forrást jelent (Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló 2018. évi L. törvény 2. melléklet I. 1. e) pont). Az adónem jelentőségét mutatja az is, hogy több településünkön az önkormányzati közhatalmi bevételek több mint felét teszi ki az idegenforgalmi adóbevétel, mint például Cserkeszőlőn, Aggteleken, Hegykőn (TEIR, 2019).

Hazánkban a legtöbb idegenforgalmi adóbevétel a fővárost leszámítva a Dunántúlon keletkezik. Ezt azonban nem csupán a Balaton, mint kiemelt turisztikai célpont vonzereje okozza, mivel a nyugat-dunántúli régió városai szedték be messzemenően a legtöbb idegenforgalmi adót. A régió egyik leglátogatottabb települése Bük város, amely a KSH (2019)

adatai alapján hazánk harmadik legtöbb vendégéjszakát realizáló fürdővárosa. A település mindössze 3 624 fő (2019. 01. 01) állandó lakosával rendkívül magas helyi adóbevételt produkál egy főre vetítve (2018-ban gépjárműadó nélkül 348 558 Ft/fő), amelyhez az idegenforgalmi adó is nagymértékben hozzájárul (1. táblázat). A legtöbb idegenforgalmi adót a 27 kereskedelmi szálláshely (9 szálloda, 13 panzió, 5 kemping) fizeti meg az önkormányzatnak, de nem elhanyagolható a 376 regisztrált magánszálláshely által beszedett adó összege sem.

1. táblázat: Bük város 2018. évi adóköteles vendégéjszakáinak száma és idegenforgalmi adóbevétele szállástípusonként

Table 1 Taxable guest nights and tourist tax revenues by accommodation types in Bük, 2018

	Összesen	
	éj	összeg (Ft)
BÜKFÜRDŐ		
Szálloda, üdülőszovetkezet	410 025	205 012 500
Kemping, villapark, panzió	83 158	41 579 173
Magánüdülő	36 055	18 027 500
Összesen:	529 238	264 619 173
BÜK		
Szálloda	92 608	46 304 000
Kemping, panzió	11 614	5 807 000
Magánszállásadó	51 925	25 962 500
Összesen:	156 147	78 073 500
Mindösszesen:	685 385	342 692 673

Forrás: Büki Közös Önkormányzati Hivatal Adócsoportja

Az idegenforgalmi adóbevételek meghatározó részét szinte minden turisztikai jellegű településen a szállodák fizetik. A bevételek megoszlásával ellentétben az adóztatás során azonban nem a kereskedelmi szálláshelyek, hanem a magánszállásadók esetén keletkezik több adminisztrációs és ellenőrzési feladat a helyi adóhatóságoknál.

2. IDEGENFORGALMI ADÓZTATÁS GYAKORLATA

Az idegenforgalmi adót a Htv. 34. § alapján a szállásadó (a szálláshellyel, ingatlanal rendelkező jogosult) szedi be a vendégektől az ott tartózkodásuk utolsó napján. Az adó tehát nem közvetlenül a szállásadót terheli, ám a 34. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy akkor is kötelesek azt megfizetni, ha a vendégtől elmulasztották beszedni. A beszedett idegenforgalmi adót a szállásadók az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (továbbiakban: Art.) 2. melléklet II. A) 3. pontja értelmében havonta, a tárgyhónapot követő 15. napig kötelesek bevallani és megfizetni az önkormányzati adóhatóság felé.

A bevallási kötelezettséget az elektronikus ügyintézésre nem kötelezett szállásadók az önkormányzati hatóságok által rendszeresített, 35/2008. (XII. 31.) PM rendeletben szabályozott adattartalmú nyomtatványon teljesíthetik. 2018. január 1-jétől életbe lépett hazánkban a kötelező érvényű elektronikus ügyintézés. Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (továbbiakban: Eüsztv.) 9. § (1) bekezdés szabályozza, hogy a gazdálkodó szervezetek és az önkormányzatok is elektronikus ügyintézésre és elektronikus kapcsolattartásra kötelesek. Az ügyintézés csak ügyfélkapun, cégkapun vagy hivatali kapun keresztül történhet. Ennek biztosítása érdekében az önkormányzatok az E-Önkormányzat Portálon keresztül biztosítják természetes személy és jogi

személy ügyfelek számára az elektronikus ügyintézéshez szükséges szolgáltatásokat. A portálon rendszeresítik a helyi adóhatóságok az idegenforgalmi adóbevallási nyomtatványukat is, melynek online kitöltésével és ügyfélkapun vagy cégkapun keresztül történő beküldésével teljesíthetik a szállásadók az adóbevallási kötelezettségüket. Az elektronikus úton megküldött bevallások az adóhatóság számára hatékonyabb ügyintézészt biztosítanak, mivel feldolgozásuk az önkormányzati ASP (Application Service Provider) rendszerben gyorsabb, mint a papíron benyújtott bevallásoké.

Az E-Önkormányzat Portálon vagy az elektronikus levelezés új felületén, az e-Papír rendszerben történő ügyintézés feltétele tehát az ügyfélkapu és cégkapu nyitása, valamint a cégkapuhoz történő hozzáféréshez meghatalmazások bejelentése. A megfelelő jogosultságok birtokában az ügyfelek elektronikusan tudnak ügyet indítani, iratokat és bevallásokat küldeni az önkormányzatok hivatali kapujára, valamint lekérdezni aktuális folyószámla-egyenlegüket.

Az önkormányzati adóhatóságok a legtöbb turisztikai jelentőségű településen hangsúlyt fektetnek az idegenforgalmi adóbevallások helyességének és a mentes vendégéjszakák jogszerűségének ellenőrzésére. Az idegenforgalmi adó megfizetése alól ugyanis több esetben is mentesülnek az adóalanyok. A Htv. 31. §-a alapján nem csak a 18. életévüket be nem töltött magánszemélyeket illet adómentesség, hanem többek között az üdülők tulajdonosait, bérlőit, használati jogával rendelkező lakásszövetkezeti tagokat és hozzátartozóikat, illetve a településen székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozások azon munkavállalóit is, akik munkavégzés céljából tartózkodnak a település illetékességi területén. Azért kerültek ezen mentességi jogcímek kiemelésre, mert ezeknél nagyobb az esély az esetleges adóelkerülésre, könnyebben csalhatók el az adóköteles vendégéjszakák, így ellenőrzésük nagyobb körültekintést igényel.

Az adóellenőrzési tevékenység alapvető kiindulópontja a vendégkönyv, melyet a szállásadók kötelesek az összes vendégről a helyi rendeleteknek megfelelő adattartalommal vezetni. A vendégkönyvben külön megjelöléssel kell szerepeltetni a mentes vendégéjszakákat is, amelyek jogossága a születési dátumok vagy igazolások alapján ellenőrizhető. A magán szállásadók papír alapú vendégkönyvet vezetnek, melyet minden esetben aláíratnak a vendégekkel. Azon adózók (jellemzően a szállodák, kempingek), akik elektronikus vendégnyilvántartást vezetnek, kötelesek a vendégekkel bejelentőlapot kitölteni és aláíratni, annak igazolásaként, hogy az elektronikusan nyilvántartott adataik a valóságnak megfelelnek.

Európában a legtöbb esetben, a magyar szabályozáshoz hasonlóan, vagy a vendégéjszakák számán vagy a szállásdíjon alapuló idegenforgalmi adóztatást alkalmazzák. Az adóbevétel szinte minden országban a turizmus negatív hatásainak minimalizálására, elhárítására fordítják, mint például a környezeti károk helyreállítása. Néhol az adóbevételnek a turizmus szektorba való visszaforgatása előírás (például a Baleár-szigeteken az Ecotasa – Ökoadó). A „klasszikus” idegenforgalmi adó mellett az utóbbi években egyre több új adótípust vezettek be az országok, köszönhetően az egyre inkább gondot okozó tömegturizmusnak (overtourism), ami olyan turisztikai célpontokat érint a világon, mint például Velence, Barcelona, Prága, Santorini, Amsterdam, Dubrovnik vagy Mallorca (Stanchev, 2018). Velencében napközbeni idegenforgalmi adót vezettek be, egyfajta belépőjegyet, annak érdekében, hogy az egynapos látogatók is hozzájáruljanak a turizmus okozta károk helyreállításához (Squires, 2018). Az idegenforgalmi adónak létezik olyan típusa is, amelyet az adott országba (például USA, Ausztrália, Dél-Korea) történő belépéskor fizettetnek meg a vendégekkel. Japánban 2019. január 7-től „Sayonara-adót”, internacionális turista adót vezettek be, amit az országot elhagyó turisták fizetnek a repülő- és hajótársaságokon keresztül (2018. évi XVI. japán törvény). A tömegturizmus visszaszorításának és egyben a digitalizálódó turizmusnak példája a Plitvicei tavaknál 2019-ben bevezetett online belépőjegy-foglalás és vásárlás (Plitvice Lakes National Park, 2019).

3. TURISZTIKAI ADATSZOLGÁLTATÁS

Többféle adatszolgáltatási kötelezettségnek is eleget kell tenniük a szálláshely-szolgáltatóknak. A helyi önkormányzatok felé teljesítendő adóbevallási kötelezettségen túl a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH), a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV), valamint a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ (továbbiakban: NTAK) felé is kötelesek a szálláshely-szolgáltatási tevékenységgel foglalkozók rendszeresen adatot szolgáltatni.

A KSH felé a kereskedelmi szálláshelyek havonta kötelesek rögzíteni a kapacitásadataikat, vendégforgalmukat és árbevételi adataikat. Kereskedelmi szálláshelynek minősül a 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet alapján minden szálláshely-szolgáltatás folytatása céljából létesített vagy használt épület (szálloda, panzió, kemping, üdülőház, közösségi szálláshely), kivéve az egyéb szálláshelyeket és a falusi szálláshely-szolgáltatást nyújtó egységeket. Az adatszolgáltatás a KSH ELEKTRA rendszerén keresztül statisztikai célra történik az Országos Statisztikai Adatfelvételi Programról szóló 388/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet alapján, figyelemmel a 692/2011/EU rendeletre. Az adatszolgáltatás elmulasztása, illetve a hamis adatszolgáltatás a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény 32-33. §-a alapján közigazgatási bírság kiszabását is maga után vonhat. A havi adatszolgáltatásban fel kell tüntetni a szálláshely (tényleges) működési napjainak számát, az összes szoba és férőhely számát, a vendégforgalmi adatokat, a leszámolt szállásdíjakból származó bevételt, illetve tájékoztató adat címén az üdülési jogok tulajdonosaitól származó bevételeket. Az egyéb szálláshelyek adatairól a helyi önkormányzatok szolgáltatnak évente adatot a KSH részére.

A NAV felé a pénztárgéphasználatra kötelezett, bizonylatadási kötelezettségüket kizárólag számlával teljesítő szálláshely-szolgáltatók a kibocsátott számláik adatairól havonta részletes adatszolgáltatást teljesítenek a NAV Általános Nyomtatványkitöltő Programján (továbbiakban: Ányk) keresztül. A 48/2013. (XI.15.) NGM rendelet 1. melléklete sorolja fel azon tevékenységi körök között a szálláshely-szolgáltatási tevékenységet (kivéve a falusi szálláshely-szolgáltatást), amelyek végzése pénztárgép használathoz kötött, vagyis a tevékenység végzése esetén gépi nyugtaadási kötelezettség áll fenn. Az 50/2013 (XI.15.) NGM rendelet 9/C §-a alapján akkor kell adatot szolgáltatniuk a szálláshely-szolgáltatóknak a kibocsátott számlákról, ha online pénztárgép hiányában nem tudnak (vagy nem akarnak) gépi nyugtát kibocsátani és emiatt állítanak ki számlát. A rendelet 9/C §-a tartalmazza továbbá az adatszolgáltatás tartalmára vonatkozó szabályokat, miszerint a számla keltét, sorszámát, a vevők nevét és címét, az ellenérték adót is tartalmazó összegét kell feltüntetni naponkénti bontásban a számla kibocsátási dátumát alapul véve. Az adatszolgáltatást a szállásadók az Ányk program PTGSZLAH elnevezésű nyomtatványán havonta, a tárgyhónapot követő hónap 15. napjáig kötelesek teljesíteni Ügyfélkapujukon keresztül elektronikus úton.

A szálláshely-szolgáltatók 2019-től új adatszolgáltatási rendszerben kötelesek regisztrálni, amely a turizmus fejlesztésének és digitalizációjának első nagy lépése. A rendszer célja egy országos, egységes informatikai adatbázis létrehozása, mivel a turizmus szektorban eddig még nem létezett komplex országos adatszolgáltatási rendszer. A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény II/A. fejezete rendelkezik az új, digitális adatszolgáltató rendszerről, a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központtól, amely fogadja, tárolja és feldolgozza az országban található összes szálláshely forgalmi és statisztikai adatait. Az NTAK működésére, azon belül az üzemeltetésre, a regisztrációra és az adatszolgáltatás rendjére vonatkozó részletszabályokat a turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény végrehajtásáról szóló 237/2018. (XII. 10.) Korm. rendelet tartalmazza. A törvény 9/C §-a rendelkezik arról, hogy a szálláshely-szolgáltatók kötelesek regisztrálni a rendszerben a tevékenységük megkezdésétől számított 5 napon belül az Eüsztv. és annak végrehajtási rendeleteinek megfelelően elektronikus úton.

A rendszer bevezetése 2019-ben fokozatosan történik. Egy hónapos regisztrációs időszakot követően a havi rendszerességű adatszolgáltatás szállodáknak 2019. július 1-jétől, panzióknak 2019. október 1-jétől kempingeknek, üdülőházaknak, közösségi szálláshelyeknek, egyéb szálláshelyeknek és falusi szálláshelyeknek 2020. január 1-jétől lép életbe (237/2018. (XII. 10.) Korm. rendelet 15. §).

Az új rendszer bevezetésével a szálláshelyek digitálisan, szálláshelykezelő szoftver használatával tudják majd teljesíteni a vendégek bejelentkezésénél előírt adatrögzítési kötelezettségüket. A szálláshelyek a vendégre vonatkozóan arról teljesítenek adatszolgáltatást, hogy mely országból összesen hány vendégéjszakát töltöttek el náluk az adott hónapban, hasonlóan a KSH felé teljesítendő jelentés adatmezőjéhez. A vendégekről személyes adatot az NTAK nem fog feldolgozni, ugyanis csak kumulált statisztikai adatgyűjtést végez.

A szálláshely-szolgáltatási rendszer digitalizációja és az új adatszolgáltatási rendszer a turizmus fejlesztését szolgálja. Az egységes adatbázis létrehozásának egyik fő célja a turizmus ágazat fehéritése, emellett a naprakész forgalmi adatok megkönnyítik a statisztikai méréseket, idegenforgalmi előrejelzések készítését, a turizmusfejlesztési stratégiaalkotást és nem utolsósorban (előbb vagy utóbb) csökkenteni fogják a szálláshely-szolgáltatók adminisztrációs terheit. A jelenlegi adatszolgáltatások egymással párhuzamosan folynak, különböző felületeken. Az NTAK rendszer adatbázisaihoz azonban majd nem csak a Magyar Turisztikai Ügynökség (továbbiakban: MTÜ) fér hozzá, hanem a közfeladataik ellátásához kapcsolódóan a helyi önkormányzatok, a KSH és a NAV is, így a jelenlegi jelentési és bevallási kötelezettségek egyszerűsödnek vagy megszűnnek. A NAV felé teljesítendő adatszolgáltatás esetében ez azonban kérdéses, mivel a nyomtatványukon a kibocsátott számlák adattartalmát kell szerepeltetni, mely felöleli a vendégek, mint vevők nevét és címét is.

A szálláshely-szolgáltatók az adatszolgáltatási kötelezettségeiket NTAK kompatibilis szoftverekkel teljesíthetik. A legfeljebb 8 vendégszobával és 16 férőhellyel rendelkező szállásadók rendelkezésére az NTAK ingyenes szoftvert is bocsát „Én Vendégszobám” elnevezéssel. A szoftverek használatával a szálláshely-szolgáltatók automatikusan teljesítik jogszabályban meghatározott kötelezettségeiket, a szükséges adatokat ugyanis a szálláshelykezelő szoftverek anonimizáltan továbbítják az NTAK részére.

4. DIGITALIZÁCIÓ HATÁSA AZ IDEGENFORGALMI ADÓZTATÁSRA

A digitalizáció természetes velejárója a fejlődésnek, hiszen megkönnyíti és gyorsítja a szektorban az információáramlást és a statisztikai elemzések készítését. A szállásadóknak azonban már az elektronikus ügyintézés és az elektronikus adóbevallás-benyújtás is kihívást jelent(ett). A magánszállásadók közül az adószámmal rendelkező magánszemélyek, vagyis akik nem egyéni vállalkozók, nem kötelesek az adóbevallásaikat elektronikus úton megküldeni az adóhatóságnak, így ők saját elhatározásukból választhatják az online ügyintézését. Mindaddig, amíg nem terjesztik ki az elektronikus kapcsolattartási és bevallási kötelezettséget az összes szállásadóra, megmarad az ügyintézésben a kettős jelleg.

Az elektronikus ügykezelés adminisztrációs időmegtakarítást generál, hiszen az iratok a benyújtásukkor azonnal megérkeznek az adóhatóság hivatali kapujára, az ügyfeleknek pedig nem kell minden hónapban a bevallások kézzel történő kitöltéséről és önkormányzathoz való eljuttatásáról gondoskodni. Az időmegtakarításhoz járul hozzá az is, hogy a hivatalokban a bevallások feldolgozása is gyorsabb, amennyiben elektronikus úton érkeznek a bevallások.

Az NTAK adatszolgáltatási rendszert az MTÜ a horvát e-Visitor rendszer alapján fejlesztette, melyben a szálláshely-szolgáltatók, hasonlóan a Magyarországon bevezetett

módszerhez, naprakészen szolgáltatnak adatot a vendégekről. Ráadásul az online felületen keresztül teljesíthetik az idegenforgalmi adóbevallásukat és még az adót is befizethetik. Hazánkban egyelőre csak statisztikai célú adatgyűjtésre használja az MTÜ a rendszert, így a helyi önkormányzatok számára elérhető adatbázis nem lesz megfelelő arra, hogy az idegenforgalmi adóztatást kiváltsa vagy átalakítsa.

A digitalizáció tekintetében a különféle adatszolgáltatások és az elektronikus ügyintézés elvárásaihoz a magánszállásadók nehezebben tudnak alkalmazkodni, míg a kereskedelmi szálláshelyeken, főként a szállodákban a megfelelő informatikai és szakmai humán erőforrás is már az új NTAK rendszer bevezetése előtt rendelkezésre állt. A szálláshely-szolgáltatók az adatszolgáltatási kötelezettségeiket NTAK kompatibilis szoftverekkel teljesítik, ami azt jelenti, hogy a legtöbb korábban is működő vendég-nyilvántartó szoftver kompatibilis az NTAK rendszerével, és az adatokat automatikusan, a napi zárásakor továbbítják az NTAK felé. Így a szállodáknak szinte alig okoz többletmunkát az új adatszolgáltatási rendszer. A magánszállásadók körébe viszont a kizárólag szobakiadással foglalkozó szállásadók mellett olyan szálláshely-szolgáltatók is tartoznak, akik csak egy-két vendégszobával rendelkeznek. Leginkább ennek a rétegnek teremt többletmunkát és többletköltséget a már meglévő adatszolgáltatási kötelezettségek mellett az NTAK felé teljesítendő folyamatos adatrögzítés, annak ellenére is, hogy az NTAK ingyenes szoftvert is biztosít. Az adatszolgáltatást ugyanis naponta kell elvégezni, a többi szoftverhez hasonlóan naponta zárni kell a vendégforgalmat.

Az elektronikus kötelezettségek teljesítésével vélhetően nem tud minden kisebb magánszállás maradéktalanul lépést tartani, így a szobakiadók között lemorzsolódás várható, hiszen azok, akiknek a működési engedélye érvényes, ugyanakkor tevékenységet már nem végeznek, vagy úgy határoznak, hogy inkább nem fognak végezni, a tevékenységük teljes megszüntetését és engedélyük visszavonását fogják kérvényezni. Ez azonban újabb adóellenőrzési cselekményeket gerjeszt, hiszen a szálláshelyek engedély nélküli működtetése komoly szankciót von maga után, a jegyző azonnali hatállyal megtiltja a szálláshely-nyilvántartásban nem szereplő szálláshely üzemeltetését és pénzbírságot szab ki (239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet).

Hazánkban a külföldön egyre jobban elterjedő idegenforgalmi adótípusok bevezetéséhez hiányoznak feltételek. Káros tömegturizmus nem fenyeget egyetlen települést sem, így a napközbeni idegenforgalmi adó kivetését latolgatni indokolatlan. Az országba érkező turisták külön adóztatása sem megoldható a földrajzi fekvés következtében, hiszen a vendégforgalom nagy része a szárazföldön bonyolódik. Az önkormányzatok turizmusból származó bevételeiket így csak az idegenforgalmi adó mértékének emelésével tudják növelni.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A tanulmány célja annak feltárása volt, hogy a digitalizáció hatására a szállásadóknak és az önkormányzati adóhatóságoknak milyen új kihívásoknak kell megfelelni, ezzel egy időben milyen új szempontok és eszközök támogatják az idegenforgalmi adóztatás folyamatát. A digitalizáció az élet minden területén előretör, az oktatásban, a közszférában, a gazdaságban és azon belül a turizmusban is. A fejlődésnek folyamatos velejárója a változás. A gazdasági szereplőknek, jelen esetben a turizmus szereplőinek lépést kell tartani a változásokkal, hiszen csak így teljesülhetnek a digitális átalakulás, átalakítás hosszú távú céljai.

Az elektronikus rendszerek az adminisztrációs terhek csökkenését fogják eredményezni, valamint a szektorális statisztikák gyorsabb készíthetőségét. Ezzel párhuzamosan a szálláshely-szolgáltatási tevékenység fehéredése várható a „nyugvó” működési engedélyek megszűnése és az NTAK rendszerrel nyíló új adóellenőrzési kiegészítő lehetőség révén. Az ellenőrzési tevékenységet az NTAK rendszer csak azután tudja támogatni, amikor az önkormányzatok már

nem csak kumulált statisztikai adatokhoz férnek hozzá, hanem szállásadónként látják az adatokat, hiszen csak ekkor tudják összevetni az idegenforgalmi adóbevallás adattartalmát az NTAK rendszerben rögzített adatokkal.

A valódi digitalizált turizmus megvalósulása hazánkban még várat magára, de az elektronikus ügyintézés, az új online adatszolgáltatási rendszer bevezetése és a jelenlegi szerteágazó adatszolgáltatási platformok NTAK általi kiváltása mind közelebb visz hozzá. Az idegenforgalom és annak adóztatása az elektronikus eljárásokkal és módszerekkel a jövőben várhatóan gyorsabbá válik, egyszerűsödni fog, nem csak a hivatalok számára, hanem egyben ügyfélbaráttá is válik.

IRODALOMJEGYZÉK

- Központi Statisztikai Hivatal (2019) *Helyzetkép a turizmus, vendéglátás ágazatról, 2018.*
- Magyar Államkincstár (2019) *Tájékoztató a bevezetett helyi adók szabályairól* (2019.01.01-i állapot). <https://hukka.allamkincstar.gov.hu/> Letöltve: 2019. 08. 12.
- Magyar Turisztikai Ügynökség (2017) *Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030.*
- Squires, N. (2018) Venice to introduce visitor tax in latest bid to manage impact of mass tourism. The Telegraph <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/12/31/venice-introduce-visitor-tax-latest-bid-manage-impact-mass-tourism/> Letöltve: 2019. 07. 31.
- Stanchev, R. (2018) *The Most Affected European Destinations by Over-Tourism, Grau de Turisme, Any acadèmic 2017-18.* Universitat de les Illes Balears, Facultat de Turisme.

Jogszabályok:

1990. évi C. törvény a helyi adókról
2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól
2016. évi CLV. törvény a hivatalos statisztikáról
2016. évi CLVI. törvény a turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól
2017. évi CL. törvény az adózás rendjéről
2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről
2018. évi XVI. japán törvény a japán nemzetközi idegenforgalmi adóról
- 237/2018. (XII. 10.) Korm. rendelet a turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény végrehajtásáról
- 239/2009. (X. 20.) Korm. rendelet a szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatásának részletes feltételeiről és a szálláshely-üzemeltetési engedély kiadásának rendjéről
- 388/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet az Országos Statisztikai Adatfelvételi Programról
- 48/2013. (XI.15.) NGM rendelet a pénztárgépek műszaki követelményeiről, a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek forgalmazásáról, használatáról és szervizeléséről, valamint a pénztárgéppel rögzített adatok adóhatóság felé történő szolgáltatásáról
- 50/2013 (XI.15.) NGM rendelet a nyugtakibocsátásra szolgáló pénztárgépek üzemeltetésének, szervizelésének egyes, az adóügyi ellenőrző egységgel rendelkező pénztárgépekre való átállást elősegítő szabályokról
- 50/2013. (XI. 15.) NGM rendelet 9/C. §
- Bük Város Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2019.(V.28.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2018. évi zárszámadásáról

Egyéb források:

Büki Közös Önkormányzati Hivatal adócsoportjának idegenforgalmi adó nyilvántartása

Croatian National Tourist Board 2019, EVISITOR online information system. Available from
<https://www.evisitor.hr/>

Magyar Turisztikai Ügynökség - Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ
<https://info.ntak.hu>

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (2019) Magyar
Államkincstár önkormányzati adatbázisa. <https://www.teir.hu> letöltve: 2019. 06. 03.

Plitvice Lakes National Park (2019) Online ticket system. <https://np-plitvicka-jezera.hr/en/>